

Produktgruppestrategi Datadeling

Innhold i strategien

- **Dagens situasjon – Produkter og funksjonsområder**
- **Trender og rammebetingelser**
- **Strategisk retning – Visjon, mål og tiltak**
- **Veikart – Tre år frem i tid**

Vi har laget en strategi for produktgruppen datadeling fordi vi skal...

- gjøre det enklere å finne, forstå og ta i bruk data
- gjøre det enklere å dele data
- bidra til at lovpålagte oppgaver blir løst og at nasjonale prinsipper og retningslinjer blir etterlevd
- gi Digdir sine eksisterende produkter en felles retning og sikre at de er komplementære og ikke har overlappende funksjonalitet
- avdekke om det er behov for endringer i dagens produktportefølje for datadeling

Nasjonale prinsipper for deling og bruk av data

Vi legger følgende nasjonale prinsipper til grunn for produktgruppestrategien (jf. Meld. St. 22 (2020–2021) Data som ressurs - Datadrevet økonomi og innovasjon)

- 1 Data skal åpnes når de kan og skjermes når de må
- 2 Data bør være tilgjengelige, gjenfinnbare, mulige å bruke, og kunne sammenstilles med andre data
- 3 Data skal deles og brukes på en måte som gir verdi for næringslivet, offentlig sektor og samfunnet
- 4 Data skal deles og brukes slik at grunnleggende rettigheter og friheter respekteres og norske samfunnsverdier bevares

Premissgiverrollen

Digdir er premissgiver på området
datadeling når vi:

- a) påvirker strategi og lovgivning – nasjonalt og i EU
- b) har kunnskap om tilstand og trender og gir faglige råd på fagområdet datadeling
- c) utøver en pådriverrolle overfor offentlig sektor og næringslivet for økt deling av data og verdiskaping med offentlige data som ressurs
- d) peker på og/eller utvikler standarder og spesifikasjoner som forvaltningen (og systemleverandører) bør, eller skal, benytte

Avgrensning av strategiens
omfang

Digdirs rolle som premissgiver og pådriver for deling og bruk av data utøves ikke bare gjennom produktene vi tilbyr. Denne strategien omfatter dermed bare deler av Digdirs premissgiveransvar, og da først og fremst punktene c) og d).

Strategien vil bli revidert i tråd med eventuelle nye føringer, for eksempel i den kommende Digitaliseringsstrategien.

Målgrupper og delingsmønstre

Målgruppene er offentlig sektor (inkludert offentlig eide organer), næringsliv, forskere og sivilsamfunn. Produktene skal gjøre det enklere å dele data, og å ta i bruk og utnytte data som en felles ressurs.

Delingsmønstrene i Digdirs produkter for datadeling er:

- **Fra offentlig til offentlig:** Behovene i dette mønstret er knyttet til tilgang til data på tvers av offentlige virksomheter og forvaltningsnivå for å utøve myndighet eller tilby sammenhengende tjenester til innbygger og næringsliv.
- **Fra offentlig til privat:** Digitaliseringsstrategien og nasjonale føringer (som Digitaliseringsrundskrivet) stiller krav om at offentlige virksomheter synliggjør data de forvalter og deler egnede data med næringslivet. Målet er at data fra offentlig sektor skal bidra til verdiskaping og innovasjon i privat sektor.
- **Fra offentlig til sivilsamfunnet:** Tilgang til grunnlag for beslutninger og prioriteringer i offentlig sektor gir bedre mulighet til å få innsyn i hvordan beslutninger følges opp og hva effekten av politiske tiltak er. Deling av data er derfor sentralt i utøvelse av offentlighet i tråd med offentlighetsloven. Mønsteret omfatter også tilgang til data for lag og frivillige organisasjoner.
- **Andre mønstre:** I tillegg deles data *fra* privat sektor *til* offentlig (for eksempel som del av innrapportering, tilsyn eller gjennom offentlig-private samarbeid), eller mellom private aktører med offentlig sektor som tredjeparts dataformidler (for eksempel deling av autoriserte regnskapsdata mellom private virksomheter).
- *Digdirs produkter skal bidra til selve delingen av data. De er samtidig en kilde til kunnskap om tilstand, utvikling og endringsbehov.*

Produkter og funksjoner for produktgruppe datadeling

Produkter

Strategien omfatter følgende produkter:

- Data.norge.no – (inkluderer portal, Felles datakatalog, registreringsløsning, høsteløsning og grafdatabase)
- Datafabrikken
- Datalandsbyen
- Rammeverk for informasjonsforvaltning
- Data.altinn.no
- Datahotellet

Funksjoner

Produktene dekker følgende funksjoner:

- Nasjonal oversikt over data i offentlig sektor
- Legge til rette for/forenkle deling av data
- Distribuere data (API- og fil-distribusjon)
- Standardisere
- Veilede

Beskrivelse av produktene

[Data.norge.no](https://data.norge.no)

Data.norge.no er et sammensatt produkt som er laget for å synliggjøre hvilke data virksomheter har som de kan dele med andre.

Underprodukter:

- Portalløsning for felles datakatalog
- Registreringsløsning for felles datakatalog
- Høsteløsning for felles datakatalog
- Databasen til felles datakatalog

Detaljer av underprodukter finner du på slide 9.

[Datafabrikken](#)

Datafabrikken er en portal utviklet i samarbeid med Digital Norway med ambisjon om å redusere tekniske, juridiske og forretningsmessige hinder for små og mellomstore bedrifter knyttet til bruk av data fra offentlig sektor. Målet er økt verdiskaping i små og mellomstore bedrifter basert på data fra det offentlige.

Funksjoner som tilbys:

- Datajegeren
- Kurs/veiledning
- Juridisk veiviser
- Data-søk (levert av data.norge.no)

[Datalandsbyen](#)

Datalandsbyen er en møteplass og et nettforum for å diskutere både deling og bruk av data, og relaterte områder som for eksempel informasjonsforvaltning og kunstig intelligens.

Funksjoner som tilbys:

- Diskusjonsforum. Alt kan leses uten å logge inn. Må være innlogget for å skrive innlegg eller gi stemme.
- Brukere får automatisk e-postvarsel om nye kommentarer i tråder de har deltatt i eller valgt å abonnere på. Brukere kan også velge å få automatisk sammendrag av nylig aktivitet tilsendt på e-post.
- Kommentarfelt integrert i data.norge.no. Digdir varsler utgiver av beskrivelse det blir kommentert på.
- Etterspørre data/API. Digdir følger opp og varsler relevante virksomheter om etterspørsel.

Beskrivelse av produktene, forts.

Rammeverk for informasjonsforvaltning

Rammeverk for informasjonsforvaltning gir føringer, støtte og verktøy i arbeidet med å utveksle og dele data og beskrivelser av data. Rammeverket inkluderer også «[Verktøykasse for deling av data](#)» som veileder deg gjennom prosessen og hvilke steg du må gjennom for å dele data og få tak i data fra andre.

Funksjoner som tilbys:

- Felles spesifikasjoner, veiledere, informasjonsmodeller m.m., som skal sikre at tingene gjøres på standardiserte måter.
- Prosessveiledning

Data.altinn.no

Data.altinn.no er en API-tjeneste som henter informasjon direkte fra én eller flere kilder i sanntid og leverer disse som minimerte datasett i ulike varianter.

Funksjoner som tilbys:

- Henter informasjon direkte fra én eller flere kilder – i sanntid.
- Tilbyr dataminimering og skreddersøm for ulike behov. Datasett kan defineres og eksponeres i mange varianter, ut fra hva som passer konsument og tilbyder best.
- Kan benyttes dersom det er behov for å hente data, eller om virksomheten selv har data man ønsker å dele med andre.
- Kan også benyttes i Altinn Studio-apper, for å hente informasjon fra flere kilder direkte inn i en tjeneste/app.

Datahotellet

Datahotellet er en tjeneste som distribuerer åpne data på vegne av offentlige virksomheter.

Funksjoner som tilbys:

- Åpent standardisert spørregrensesnitt (API) for maskinelt oppslag/integrasjoner.
- Kan laste ned hele datasettet (CSV)
- Søke, filtrere og hente ut deler av datasettet i ulike format
- Web-grensesnitt for å navigere i data i tillegg til API-et.
- Datasett blir lagt til eller oppdatert enten manuelt av ansatte i Digdir eller ved automatiserte jobber som erstatter datasett med oppdatert versjon.
- Åpen kildekode ([datahotell](#), [web-grensesnitt](#))

Data.norge.no - delprodukter

Portalløsning

Portalløsningen er laget for å synliggjøre hvilke data virksomheter har som de kan dele med andre. Portalen viser innholdet i katalogene og annen relevant informasjon for brukerne. Adresserer behovet for å oppdage, evaluere og få tilgang til data.

Funksjoner som tilbys:

- Portal med oversikt over tjenester, veiledning og informasjon
- Visning av følgende katalogprodukter:
 - Datasett
 - API-er/datatjenester
 - Begrep
 - Informasjonsmodeller
 - Tjenester og hendelser (beta)

Registreringsløsning

Registreringsløsningene for Felles datakatalog er laget for å støtte virksomheter ikke har katalogprodukter som det kan høstes fra i tråd med gjeldende standarder. Registreringsløsningene skal gjøre det enklere å dele informasjon om data den enkelte virksomhet sitter på. Enkelte deler av registreringsløsningen er utvidet til å støtte virksomhetsinterne prosesser.

Funksjoner som tilbys:

- Beskrive datasett
- Beskrive API-er/datatjenester
- Definere begrep
- Behandlingsoversikt

Høsteløsning

Høsteløsningen er laget for å kunne fylle datakatalogene med innhold, uavhengig av hvor beskrivelsene er registrert. Løsningen støtter høsting av alle kataloger som følger gjeldende spesifisering/standard for den enkelte katalogtype. Høsteløsningen kan høste fra virksomhetenes egne kataloger og fra registreringsløsningen for Felles datakatalog.

Funksjoner som tilbys:

- Høsting av:
 - Datasett
 - API-er/datatjenester
 - Begrep
 - Informasjonsmodeller
 - Tjenester og hendelser

Grafdatabase

Kjernen av Felles datakatalog er en grafdatabase i RDF-format. Dette formatet er maskinlesbart og kan kobles sammen med andre grafdatabaser.

Funksjoner som tilbys:

- SPARQL-endepunkt hvor man kan få tilgang til databasen.
- API for å tilgjengeliggjøre data for data.europa.no.

Grunnleggende prinsipper for utvikling av produktene

- Prinsippene representerer et sett med generelle føringer som legger grunnlaget for hvordan vi jobber med operasjonalisering av de ulike målene.
- Målene og tiltakene må derfor ses i lys av prinsippene.
- Prinsippene skal være mest mulig felles for alle produktgruppene i Digdir.

Grunnleggende prinsipper

Sikkert – Produktene (og offentlig sektor) lever av tillit. Sikkerhet, kvalitet og tilgjengelighet er førende i utviklingen av løsningene.

Brukerorientert – Produktene innenfor datadeling skal ha høy brukskvalitet, være enkle å ta i bruk og fungere der brukeren har behov.

Frittstående – Produktene skal kunne tas i bruk enkeltvis, og fungere som en del av et nasjonalt økosystem hvor de effektivt kan integreres som en del av større verdikjeder.

Tilgjengelig – Produktene skal være tilgjengelige og levere høy oppetid. Relevante deler av løsningene kan være tilgjengelige også for private aktører.

Kostnadseffektivt – Datadelingsproduktene skal være kostnadseffektive i utvikling, drift og forvaltning. Felles behov blir prioritert i retningsvalg, ikke skreddersøm og særbehov.

Trender som påvirker oss

Trender

Et mer datadrevet samfunn der beslutninger og handlinger i økende grad skjer på grunnlag av innsikt i (og analyse av) data.

Tingenes internett og stordataanalyse fører til generering av enorme datastrømmer og verdikjeder av data.

EU er premissgiver for deling og bruk av data gjennom utforming av strategier, regelverk, standarder og løsninger.

Økt bruk av maskinlæring og kunstig intelligens (KI) i samfunnet.

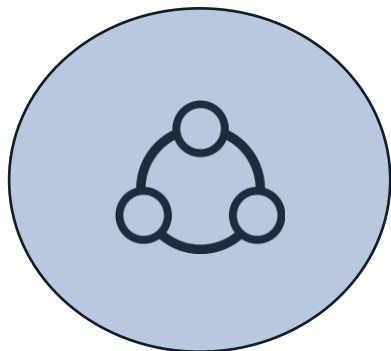
Økt fokus på beredskap, cybersikkerhet og informasjonssikkerhet.

Økt fokus på samhandling for sammenhengende tjenester.

Betydning for produktgruppen

- Behov for oversikt over, og innsikt i KI-prosjekter og KI-modeller i offentlig sektor for å bidra til åpenhet, tillit, etterprøvbarehet og gjenbruk.
- Behov for standardisering av, og oversikt over sensordata i offentlig sektor.
- Verdikjeder av data stiller nye krav til datakataloger (rådata, edge-prosesserte data, data som er samlet og bearbeidet i sentrale datasentre, mv.).
- Behov for KI for å nyttiggjøre seg av de enorme mengdene data.
- Eksisterende funksjoner og tjenester som allerede inngår i produktene må tilpasses EUs strategier, regelverk, standarder og løsninger. Nye funksjoner og tjenester må etableres for å etterleve nye krav.
- Digdir sine produkter må understøtte datadeling på tvers av landegrenser og sektorer i EU.
- Økt etterspørsel etter data i samfunnet, inkludert ustrukturerte data.
- Bruk av KI (og bearbeiding av data for KI) genererer nye data. Behov for synliggjøring av bearbeidede data («avledede datasett»).
- Økt klimaavtrykk knyttet til deling og bruk av data.
- Nytt trusselbilde i Europa stiller strengere krav til tilgang til data og hvordan vi lagrer og utveksler data i privat og offentlig sektor.
- Behov for tilgang til korrekt informasjon om data og tjenester. Setter store krav til kvalitet på data og dokumentasjon.
- Behov for bedre samarbeid med kommunal sektor.
- Behov for finansieringsmodeller og andre insentiver som styrker samarbeid på tvers.

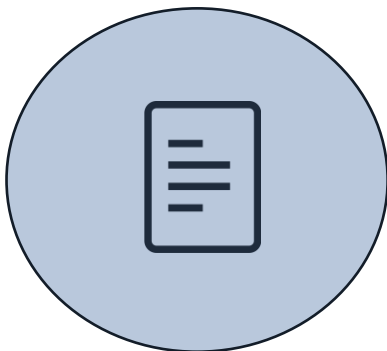
Viktige strategier og føringer

EU's datastrategi

EU's datastrategi har som mål å utnytte potensialet til dataøkonomien og fremme digital transformasjon i Europa.

Datastrategien skal gjøre EU til en leder i et datadrevet samfunn. Å skape et felles marked for data vil tillate data å flyte innenfor EU og på tvers av sektorer til fordel for næringsliv, forskning og offentlig forvaltning.

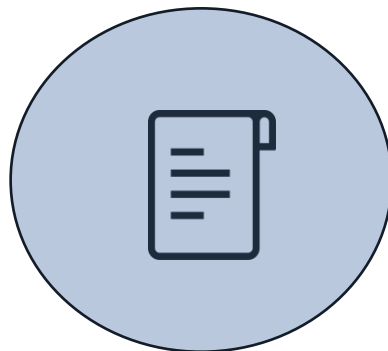

Digitaliseringsstrategien

Digitaliseringsstrategien definerer felles mål og innsatsområder for digitaliseringsarbeidet frem mot 2025.

Strategien fokuserer på effektiv digitalisering av offentlig sektor, og at fellesløsninger skal benyttes til å lage effektive og brukervennlige digitale tjenester.

Det jobbes nå med en ny digitaliseringsstrategi. Målet er sterkere samordning og utvikling av en helhetlig politikk som går på tvers av offentlig og privat sektor.

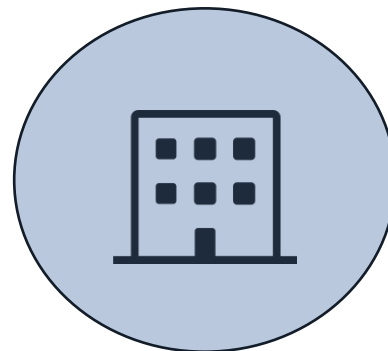

Digital agenda for Norge

Stortingsmelding som presenterer regjeringens hovedmål og hovedprioriteringer i IKT-politikken:

- Brukeren i sentrum
- IKT som vesentlig innsatsfaktor for innovasjon og produktivitet
- Styrket digital kompetanse og deltakelse
- Effektiv digitalisering av offentlig sektor
- Godt personvern og god informasjonssikkerhet

Meldingen beskriver også hvordan IKT kan benyttes for å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor og varsler økt innsats på dette området.

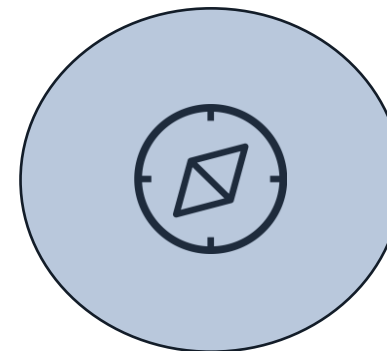

Data som ressurs

Stortingsmelding som definerer regjeringens politikk for verdiskaping med data som ressurs.

Regjeringen vil at Norge skal utnytte mulighetene som ligger i data til økt verdiskaping, flere nye arbeidsplasser i hele landet, og en effektiv offentlig sektor.

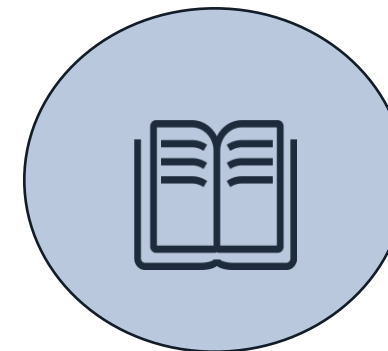
Bedre utnyttelse av data trekkes frem som viktig om Norge skal lykkes i overgangen til et mer bærekraftig samfunn og en grønnere økonomi.

Digitaliseringsrundskrivet

Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger om digitalisering i offentlig sektor.

Digitaliseringsrundskrivet vektlegger blant annet gjenbruk og viderebruk av informasjon. Den pålegger virksomheter underlagt Digitaliseringsrundskrivet å registrere datasett i Felles datakatalog (data.norge.no) og anbefaler at terminologi og begrepslister leveres til Felles begrepskatalog.

Hovedinstruks og tildelingsbrev for Digdir

Setter de overordnede prioriteringene for direktoratet for påfølgende år.

I hovedinstruksen fremgår det at Digdir har et overordnet, nasjonalt ansvar for informasjonsforvaltning i offentlig sektor. Digdir skal ha en pådriverrolle overfor offentlig sektor og næringslivet for økt deling av data og verdiskaping med offentlige data som ressurs.

Tildelingsbrevet skisserer økonomiske rammer og hvilke prioriteringer, resultatmål og rapporteringskrav som er gjeldende.

Viktige EU-regelverk

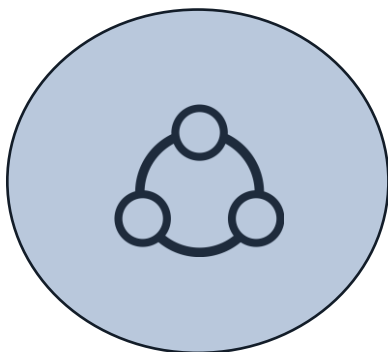

Personvernforordningen (GDPR)

Personvernforordningen skal sikre et godt og likt personvern i hele EØS-området.

Forordningen regulerer blant annet innsamling, bruk, lagring og deling av personopplysninger i både offentlig og privat sektor.

GDPR skal bidra til å sikre flyt av persondata mellom medlemsstatene og utvikling av digital økonomi i det indre markedet.

Dataforordningen/ Data Act (DA)

DA skal regulere dataøkonomien og utnyttelsen av data i EU.

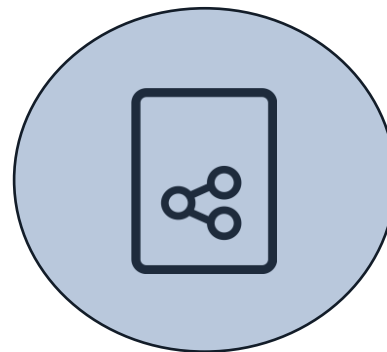
Forordningen skal legge til rette for fri flyt av data innenfor EU og bidra til økt verdiskaping, innovasjon og konkurransedyktighet.

Dataforordningen vil etablere regler og rammer for datadeling mellom offentlige og private aktører, og sikre at data kan utveksles på tvers av sektorer og grenser, samtidig som personvern og datasikkerhet ivaretas.

Dataforvaltningsforordningen / Data Governance Act (DGA)

Forordningen skal sikre felles regler og praksis i EU (og EØS), og har som formål å gjøre data mer tilgjengelig, øke tilliten til dataformidlingstjenester og styrke datadelingsmekanismer.

Åpne data-direktivet (ODD)

Direktivet har som mål å fremme åpenhet og deling av offentlige data i hele EU og styrke EUs dataøkonomi, blant annet gjennom å:

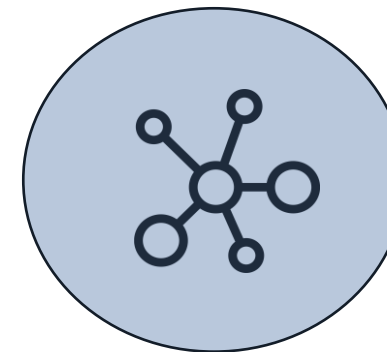
- redusere markedsadgangsbarrierer, særlig for små og mellomstore bedrifter
- øke tilgjengeligheten av offentlige data
- minimere risikoen for overdrevne «first-mover»-fordeler
- øke forretningsmulighetene ved å oppmuntre til å tilby data gjennom API-er

Digital portal/Single Digital Gateway (SDG)

En forordning som skal legge til rette for etableringen av en felles europeisk portal som gir tilgang til opplysninger, prosedyrer, bistands- og problemløsningstjenester på tvers av landegrenser.

Målet er å gjøre det enklere for borgere og bedrifter å få tilgang til relevant informasjon når de ønsker å benytte sine rettigheter i EUs indre marked.

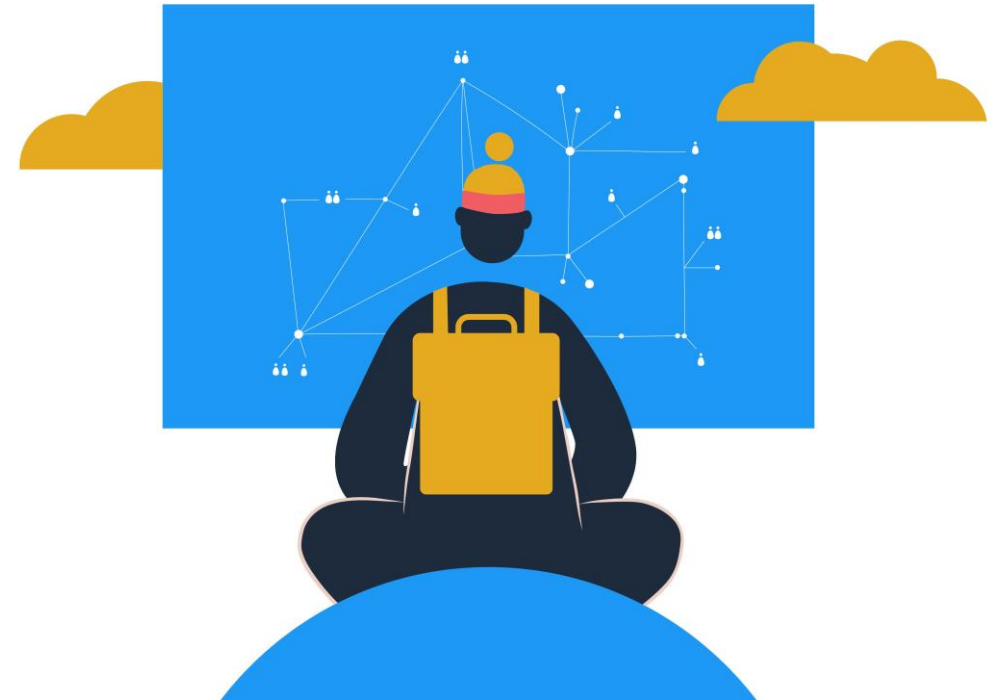

Kunstig intelligensforordningen (AIA)

Forordningen er utarbeidet av EU-kommisjonen for å regulere bruken av kunstig intelligens i Europa - for å beskytte borgernes grunnleggende rettigheter og verdier.

EUs motivasjon som premissgiver

- Europas konkurransekraft og grønt skifte – datadrevet økonomi
- Sammenhengende/integrerte tjenester – det indre marked
- Europeiske verdier og suverenitet – tillit, personvern
- Interoperabilitet og effektiv datadeling, for både primær- og sekundærbruk av data

Eksempler på hvordan EU-regelverk påvirker produktene

Relevante funksjoner i europeisk regelverk

Nasjonalt datasøk, maskinlesbar datakatalog og oversikt over datasett med høy verdi (HVD):

Åpne data-direktivet (artikkel 9) stiller krav om nasjonale tjenester («practical arrangements») for å tilby oversikt over åpne offentlige data. Tjenesten skal også levere en maskinlesbar datakatalog til EU som også gir oversikt over HVD. Katalogen skal også brukes til innrapportering av HVD-status til kommisjonen.

Sikkert databehandlingsmiljø og teknisk og juridisk støtte til datadeling

Dataforvaltningsforordningen (DGA) stiller om å etablere «Competent bodies» som skal tilby sikre databehandlingsmiljø og teknisk (og juridisk) støtte til datadeling.

Single Information Point:

Dataforvaltningsforordningen (DGA) stiller krav om et nasjonalt «single information point» (SIP) hvor man kan henvende seg for informasjon om datasett og be om tilgang. SIP skal motta forespørsler om tilgang og formidle disse ved behov. SIP skal også publisere en elektronisk liste over alle tilgjengelige dataressurser med informasjon om format, størrelse og vilkår for viderebruk.

Dataformidlere:

Dataforvaltningsforordningen (DGA) stiller krav til dataformidlere som formidler data på vegne av andre.

Datatjenesteregister, semantisk register og «repository for links»:

Single Digital Gateway-forordningen og tilhørende gjennomføringsrettsakt stiller krav om tilgang til tjenester på tvers av landegrenser.

Betydning for produktene

- Kravet om HVD-merking av datasett er nytt og utløser behov for videreutvikling. Øvrige funksjoner er ivaretatt.

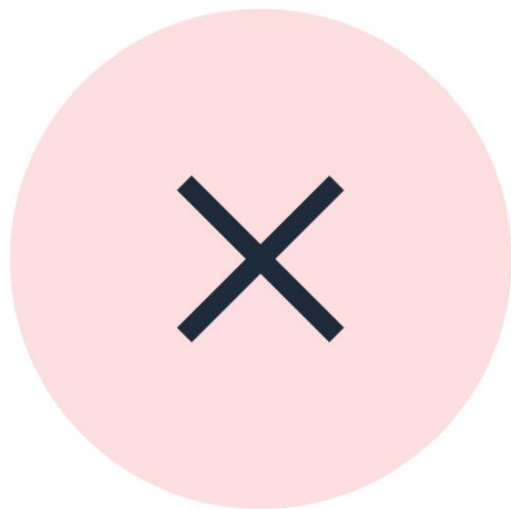
- Det må avklares om Digdir skal ha denne rollen, og eventuelt hvordan det treffer data.altinn.no.

- Data.norge.no må videreutvikles for å dekke kravene om søknadsfunksjon knyttet til datasett.

- Vår foreløpige vurdering er at dette ikke er relevant for Datahotellet og/eller data.altinn.no.

- Funksjonene overlapper trolig med deler av begreps- og tjenestekatalogen på data.norge.no. Digdir må vurdere synergier i det videre arbeidet med etterlevelsen av SDG.

Nåsituasjonen for deling og bruk av data

Mål 4 i Digitaliseringsstrategien:

Offentlig sektor utnytter potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige tjenester, og for å bidra til verdiskapning for næringslivet

"Vi vurderer status for dette målet som mindre god, med en positiv utvikling det siste året. Andelen offentlige virksomheter som systematisk deler og gjenbraker data til tjenesteutvikling og verdiskapning er fortsatt lav, kommunene henger etter, og deling av data er fremdeles en hindring for sammenhengende tjenester."

 21 %

Andelen offentlige virksomheter som aldri eller sjelden deler data med andre offentlige virksomheter. Nedgang fra 26 prosent i 2021 (IT i praksis).

 22 %

Andelen offentlige virksomheter som i stor eller svært stor grad har gjenbrukt data fra andre offentlige virksomheter på tvers av sektorområder. Økning fra 16 prosent i 2021 (IT i praksis).

 17 %

Andelen virksomheter som oppgir at de i stor eller svært stor grad har utviklet eller forbedret digitale tjenester basert på åpne data 2022, mot 12 prosent i 2021 (IT i praksis).

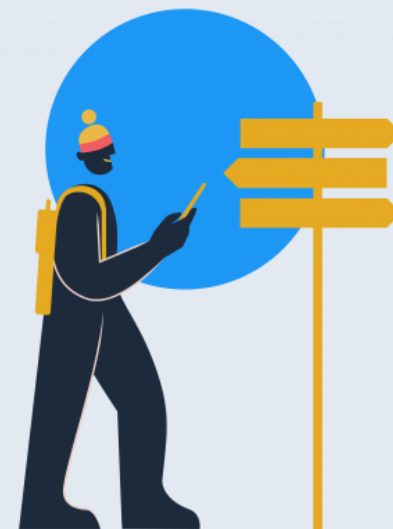
 10

Norges plassering på modenhet for åpne data blant 34 land i Europa. Opp fra 13. plass i 2021 (Open Data Maturity Report).

Visjon for datadeling

Økt verdiskaping gjennom deling og bruk av data

Digdirs produkter for datadeling skal bidra til en samordnet og effektiv offentlig sektor, næringsutvikling og et åpent og demokratisk samfunn. Produktene skal gjøre det enklere for offentlige virksomheter å etterleve nasjonale strategier og prinsipper for deling og bruk av data.

Mål for datadeling

Digdir sine produkter for deling og bruk av data skal bidra til at...

- 1 Det er enkelt å finne og forstå data fra offentlig sektor
- 2 Det er enkelt å ta i bruk data fra offentlig sektor
- 3 Det er enkelt og trygt å dele data
- 4 Produktene vi tilbyr har spesifikke formål, utfyller hverandre og skaper helhet og verdi
- 5 Produktene videreutvikles for å understøtte behovene i et datadrevet samfunn
- 6 Møteplasser for deling og bruk av data oppleves som aktuelle og nyttige

Strategisk retning for datadeling

Visjon

Økt verdiskaping gjennom deling og bruk av data

1

Det er enkelt å finne og forstå data fra offentlig sektor

Det skal være lett for konsumenter i offentlig og privat sektor å oppdage data fra offentlig sektor, forstå hva dataene representerer og hvilken kvalitet de har.

2

Det er enkelt å ta i bruk data fra offentlig sektor

Veien fra å finne data til å ta dem i bruk skal være lett, og gjennomføres med selvbetjening og automatiserte prosesser der det er hensiktsmessig.

3

Det er enkelt og trygt å dele data

Ved å støtte seg på Digdir sin veiledning og produktportefølje skal det være raskt, enkelt og trygt å dele data.

4

Produktene har spesifikke formål, utfyller hverandre og skaper helhet og verdi

Det er tydelig hva som er formålet med de enkelte produktene og hvordan de henger sammen. Overlappende tjenester og funksjoner er unngått. Verdien produktene skaper måles systematisk.

5

Produktene videreutvikles for å understøtte behovene i et datadrevet samfunn

Digdir skal jevnlig vurdere produktene opp mot utviklingen i samfunnet, nye nasjonale føringer, samhandlingsevne med EUs data-initiativer og behovene til våre målgrupper.

6

Møteplasser for deling og bruk av data oppleves som aktuelle og nyttige

Konsumenter og tilbydere har gode arenaer for å diskutere deling og bruk av data. Digdir evaluerer sine eksisterende møteplasser og sikrer at de oppleves som aktuelle for brukerne.

Det er enkelt å finne og forstå data fra offentlig sektor

Det er lett for konsumenter i offentlig og privat sektor å oppdage data fra offentlig sektor, forstå hva dataene representerer og hvilken kvalitet de har.

Våre delmål

- 1.1 Det er lett å finne og etterspørre data som forvaltes av offentlig sektor.
- 1.2 Informasjonen som offentlige virksomheter tilbyr om data (metadata), er oppdatert og av god kvalitet.
- 1.3 Det er lett å forstå hva dataene betyr, og hvilken kvalitet de har.
- 1.4 Det er lett å forstå vilkår for tilgang og bruk for data som tilbys av offentlig sektor.
- 1.5 Maskiner finner og «forstår» data fra offentlig sektor.

Våre tiltak

- a) Videreutvikle produktene på grunnlag av innsikt i behov og brukeradferd slik at det oppleves enklere å tilby gode beskrivelser av data på data.norge.no, og enklere for offentlig sektor, næringsliv og sivilsamfunn å finne og forstå dem.
- b) Videreutvikle funksjoner for å etterspørre data som ikke er beskrevet i en katalog.
- c) Digdir måler metadatakvalitet, følger opp tilbydervirksomhetene og utøver et aktivt redaktøransvar for å heve kvaliteten.
- d) Bidra til mer helhetlig dokumentasjon (juridisk, semantisk og teknisk) gjennom premiss- og pådriverarbeid og videreutvikling av katalogproduktene, slik at konsumenter kan forstå hva data betyr og hvem som kan få tilgang.
- e) Øke kvaliteten på beskrivelser i katalogene gjennom aktivt og utadrettet premiss- og pådriverarbeid mot offentlige virksomheter.
- f) Gjøre produktene våre og innholdet i de mer kjent gjennom økt synlighet hos søkemotorer, og promotere de mot virksomheter i offentlig og privat sektor.
- g) Tilby bedre veiledning, dokumentasjon og informasjon om produktene våre og sammenhengen mellom disse.
- h) Støtte relevante standarder i våre produkter og tilby åpne brukervennlige tekniske grensesnitt for maskin-til-maskin-integrasjoner.

Det er enkelt å ta i bruk data fra offentlig sektor

Veien fra å finne data til å ta dem i bruk er lett, og gjennomføres med selvbetjening og automatiserte prosesser der det er hensiktsmessig.

Datadeling skjer gjerne direkte mellom tilbyder og konsument, men Digdir har likevel påvirkningskraft gjennom sin rolle som pådriver for økt datadeling og tilbyder av fellesløsninger.

Våre delmål

- 2.1** Offentlig sektor deler i større grad sine data som åpne data. Data som ikke skal deles åpent, tilbys med begrenset tilgang.
- 2.2** Prosessen med å få tilgang til data oppleves som enhetlig og brukervennlig for konsumentene.
- 2.3** Offentlig sektor tilbyr data på en enhetlig måte gjennom moderne og brukervennlige grensesnitt.
- 2.4** Data fra ulike offentlige virksomheter er enkle å kombinere og sammenstille (høy samhandlingsevne).
- 2.5** Offentlig sektor deler i større grad data i tråd med «Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data» og Digitaliseringsrundskrivet.

Våre tiltak

- a) Videreutvikle vår rolle som pådriver for økt datadeling i og fra offentlig sektor.
- b) Bistå små og mellomstore bedrifter, forskere og sivilsamfunn i prosessen med å få tilgang til data fra det offentlige.
- c) Tilby veiledning som gjør det lettere å forstå prosessen med å be om innsyn i data fra offentlig sektor.
- d) Gjennomføre behovskartlegging og piloter for økt grad av selvbetjening og automatiserte prosesser for tilgang til data med tilgangskontroll.
- e) Videreutvikle API-katalogen eksempelvis ved å tilby statusinformasjon om API-er, bedre visning av maskinlesbare definisjoner og å kunne generere eksempelkode mv.
- f) Utforme og publisere beste praksis for å tilby data gjennom API-er. For eksempel hvordan man tilrettelegger og tilbyr data for statistikkformål.
- g) Videreutvikle tilbakemeldingsfunksjoner på data.norge.no for å fange opp innspill og behov fra konsumenter.
- h) Videreutvikle «Rammeverk for informasjonsforvaltning» for å gjøre veiledningen mer relevant og tilgjengelig.

Det er enkelt og trygt å dele data

Ved hjelp av Digdir sin veiledning og produktportefølje skal det være raskt, enkelt og trygt å dele data.

Våre delmål

- 3.1** Brukervennlige og trygge produkter tilbys til datatilbydere og konsumenter.
- 3.2** Offentlige virksomheter opplever at de får god veiledning i å forvalte data, hvordan de skal prioritere og hvordan de kan benytte Digdir sine produkter.
- 3.3** Det er lagt til rette for automatiserte prosesser for tilganger til API-er gjennom tettere integrasjon med Digdir sine tillitstjenester.
- 3.4** Leverandører av dataplattformer til offentlige virksomheter etterlever anbefalte og obligatoriske standarder i Referansekatalogen for IT-standarder.
- 3.5** Virksomhetene i offentlig sektor har oversikt over hvilke data de har, hva de betyr og hvem de kan deles med.

Våre tiltak

- a) Ha god dialog med datatilbydere om hvilke behov de har. Gjennomføre brukerundersøkelser og brukertester, og bruke kunnskapen til å kontinuerlig videreutvikle produkter og veiledere.
- b) Forenkle prosessen med å komme i gang med publisering av egne databeskrivelser på data.norge.no.
- c) Prioritere etterspurte data og data med antatt høy verdi.
- d) Sikre at Rammeverk for informasjonsforvaltning gir tilstrekkelige føringer og støtte for offentlige virksomheter som skal forvalte egne data og tilrettelegge data for deling.
- e) Avklare om Digdir skal fortsette å tilby distribusjon av åpne data som tjeneste og Datahotellets rolle i dette.
- f) Sørge for at Digdir sine produkter for datadeling er godt kjent og tas i bruk.
- g) Pilotere automatisert tilgang til API-er via API-katalogen.
- h) Vurdere tettere integrasjon mellom Digdir sine datadelings- og tillitstjenester der det er hensiktsmessig.
- i) Sikre at Digdir sin veiledning knyttet til dataforvaltning henger godt sammen med veiledning om informasjonssikkerhet.
- j) Påvirke leverandører av dataplattformer og bidra til at de støtter anbefalte standarder og spesifikasjoner for beskrivelse av data og utveksling av metadata i samarbeid med kunder og andre premissgivere.
- k) Lage webinarer med innføring i de ulike løsningene, og jevnlig oppdatere disse eller ha egne webinarer om endringer. Opptak fra webinarer er tilgjengelige i etterkant.

Mål

4

Produktene har spesifikke formål, utfyller hverandre og skaper helhet og verdi

Det er tydelig hva som er formålet med de enkelte produktene og hvordan de henger sammen. Overlappende tjenester og funksjoner er unngått. Verdien produktene skaper måles systematisk.

Våre delmål

- 4.1** Produktene utfyller hverandre og har ikke overlappende formål og funksjoner.
- 4.2** Formålet til de enkelte produktene, når de skal/kan brukes, og sammenhengen mellom de er tydelig kommunisert til våre målgrupper.
- 4.3** Produktene gir verdi for brukerne og henger godt sammen med andre fellesløsninger.
- 4.4** Produktene understøtter helhetlig tilnærming til informasjons- og dokumentasjonsforvaltning i virksomhetene.

Våre tiltak

- a) Definere formål og funksjonsområde for hvert produkt.
- b) Definere relevante aktiviteter og prosesser der det enkelte produkt er relevant å bruke, samt hvilke roller produktet er mest aktuelt for.
- c) Visualisere sammenhengen mellom alle produktene, med forklarende tekst.
- d) Konsolidere og samle våre tilbud der det er formålstjenlig.
- e) Vurdere om de enkelte produktene svarer ut dagens og fremtidens behov, om noen er overflødige eller om det er behov for nye.
- f) Produktene skal etablere indikatorer som måler verdien de gir for de ulike formålene og målgruppene.
- g) Lage produktpresentasjoner til Samarbeidsportalen (der det mangler).
- h) Sikre helhetlig oversikt over offentlig informasjon gjennom elnnsyn og data.norge.no.
- i) Sikre at produktene Rammeverk for informasjonsforvaltning og produktene i Digdir henger sammen og understøtter EUs EIF-rammeverk.

Produktene videreutvikles for å understøtte behovene i et datadrevet samfunn

Digdir skal jevnlig vurdere produktene opp mot utviklingen i samfunnet, nye nasjonale føringer, samhandlingsevne med EUs data-initiativer og behovene til våre målgrupper.

Våre delmål

- 5.1** Vi har kunnskap om status for datadeling og hvilke behov målgruppene våre har for å kunne dele og bruke data mer og bedre.
- 5.2** Vi bruker kunnskapen om behovene til å videreutvikle eksisterende produkter, skape nye eller fase ut produkter.
- 5.3** Vi etterlever og understøtter nasjonale og europeiske føringer og standarder.
- 5.4** Vi er aktive i EUs standardiseringssamarbeid og påvirker EUs data-initiativer.

Våre tiltak

- a) Dokumentere kunnskap om behovene knyttet til datadeling.
- b) Videreutvikle rapport-funksjoner i våre produkter for å løpende måle tilstand og utvikling knyttet til deling og bruk av data.
- c) Vurdere nytten og verdien av hvert av produktene og ta stilling til produktenes fremtid.
- d) Jevnlig formidle, i hensiktsmessige kanaler, når det er ny funksjonalitet i våre løsninger slik at det er lett for brukerne å få med seg nyheter og gi tilbakemelding.
- e) Vi jobber smidig i produktutviklingen og er ikke redde for å skifte retning hvis vi ser at behovene peker i en annen retning enn det vi trodde.
- f) Mer brukertesting av våre produkter.
- g) Vi deltar i internasjonalt standardiseringssamarbeid og holder rammeverket for informasjonsforvaltning oppdatert.

Møteplasser for deling og bruk av data oppleves som aktuelle og nyttige

Konsumenter og tilbydere har gode arenaer for å diskutere deling og bruk av data. Digdir evaluerer sine eksisterende møteplasser og sikrer at de oppleves som aktuelle for brukerne.

Våre delmål

- 6.1** Datalandsbyen brukes som et aktivt nettforum og kanal for dialog mellom aktørene i økosystemet for deling og bruk av data.
- 6.2** Faglig arena fungerer som en møteplass og det er gode diskusjoner under møtene, samt diskusjon i Datalandsbyen før og etter møtene.
- 6.3** Møteplassene er bedre kjent og deltakere får med seg nytt relevant innhold.
- 6.4** Digdir tar med seg innsikt og innspill fra møteplassene i videre arbeid.

Våre tiltak

- a) Evaluere møteplassene for å sikre at de oppleves som aktuelle og nyttige for brukerne.
- b) Etablere gode rutiner og funksjonalitet for oppfølging av spørsmål og innlegg i Datalandsbyen.
- c) Mer verdi av faglig arena også etter møtene i form av lettere tilgang på presentasjoner og videooptak.
- d) Flere fysiske møter - faglig arena eller egne møter/seminarer.
- e) Tettere samarbeid med andre offentlige virksomheter om Datalandsbyen.
- f) Lage markedsplan for Datalandsbyen, inkludert bruk av sosiale medier.

Veikart

Veikart for de viktigste tiltakene de neste tre årene

- De store og viktige utviklingstrekkene vi ser for datadelingstjenestene synliggjøres i et veikart for de neste tre årene.
- Formålet er å vise hvordan vi ser for oss utviklingen i et mellomlangt perspektiv, og for å ta frem en større helhet i utviklingen av produktene.
- Veikartet detaljerer ikke tiltakene og viser heller ikke tenkte leveransetidspunkter. Jo lenger ut i tid, desto større er usikkerheten.
- Et veikart representerer et forsøk på å se litt frem i tid, og vil revideres ved behov. Faktisk utvikling vil trolig avvike fra planen, særlig utover i tid.

Veikart 1/3

Produkt	2024	2025	2026
Data.norge.no	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle funksjoner for å etterspørre data. Bidra til mer helhetlig dokumentasjon. Forenkle prosessen for «onboarding» av nye virksomheter og administrasjon av tilganger for tilbydervirksomheter. Pilotere automatisert tilgang til API-er via API-katalogen. Vurdere tettere integrasjon mellom Digdir sine datadelings- og tillitstjenester. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre behovskartlegging og piloter for økt grad av selvbetjening og automatiserte prosesser for tilgang til data med tilgangskontroll. Videreutvikle API-katalogen eksempelvis ved å tilby statusinformasjon om API-er, bedre visning av maskinlesbare definisjoner og å kunne generere eksempelkode mv. Videreutvikle tilbakemeldingsfunksjoner på data.norge.no for å fange opp innspill og behov fra konsumenter. Videreutvikle rapport-funksjoner i for å løpende måle tilstand og utvikling knyttet til deling og bruk av data. Videreutvikle produktene på grunnlag av innsikt i behov og brukeradferd. 	<ul style="list-style-type: none"> Sikre helhetlig oversikt over offentlig informasjon gjennom eInnsyn og data.norge.no.
Datafabrikken	<ul style="list-style-type: none"> Bistå små og mellomstore bedrifter, forskere og sivilsamfunn i prosessen med å få tilgang til data fra det offentlige. 		
Datalandsbyen	<ul style="list-style-type: none"> Etablere gode rutiner og funksjonalitet for oppfølging av spørsmål og innlegg i Datalandsbyen. Lage markedsplan, inkludert bruk av sosiale medier. Tettere samarbeid med andre offentlige virksomheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluerer møteplassene for å sikre at de oppleves som aktuelle og nyttige for brukerne. 	

Veikart 2/3

Produkt	2024	2025	2026
Rammeverk for informasjonsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> Tilby bedre veiledning, dokumentasjon og informasjon om produktene våre. Videreutvikle vår rolle som pådriver for økt datadeling i og fra offentlig sektor. Videreutvikle «Rammeverk for informasjonsforvaltning» for å gjøre veiledningen mer relevant og tilgjengelig. Sørge for at Digdir sine produkter for datadeling er godt kjent og tas i bruk. 	<ul style="list-style-type: none"> Tilby veiledning som gjør det lettere å forstå prosessen med å be om innsyn i data fra offentlig sektor. Utforme og publisere beste praksis for å tilby data gjennom API-er. Gjennomføre brukerundersøkelser og brukertester av Rammeverket. Videreutvikle og promotere Rammeverk for informasjonsforvaltning slik at det gir tilstrekkelige føringer og støtt. Visualisere sammenhengen mellom alle produktene, med forklarende tekst for offentlige virksomheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi deltar i internasjonalt standardiserings samarbeid og holder rammeverket for informasjonsforvaltning oppdatert. Påvirke leverandører av dataplattformer og bidra til at de støtter anbefalte standarder og spesifikasjoner.
Data.altinn.no	<ul style="list-style-type: none"> Pilotere automatisert tilgang til API-er via API-katalogen. Tettere integrasjon mellom Digdir sine datadelings- og tillitstjenester. Gjøre produktene våre og innholdet i de mer kjent. Tilby bedre veiledning, dokumentasjon og informasjon om produktene våre. Produktpresentasjon på samarbeidsportalen. 	<ul style="list-style-type: none"> Påvirke leverandører av dataplattformer og bidra til at de støtter anbefalte standarder og spesifikasjoner for beskrivelse av data og utveksling av metadata i samarbeid med kunder og andre premissgivere. 	
Datahotellet	<ul style="list-style-type: none"> Avklare om Digdir skal fortsette å tilby distribusjon av åpne data som tjeneste og Datahotellets rolle i dette. 		

Veikart 3/3 - tiltak som ikke er knyttet til spesifikke produkter

Produkt	2024	2025	2026
Premiss- og pådriveroppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle vår rolle som pådriver for økt datadeling i og fra offentlig sektor. • Øke kvaliteten på beskrivelser i katalogene gjennom aktivt og utadrettet premiss- og pådriverarbeid mot offentlige virksomheter. • Prioritere etterspurte data og data med antatt høy verdi. • Ha god dialog med datatilbydere og konsumenter om hvilke behov de har. • Gjennomføre brukerundersøkelser og brukertester, og bruke kunnskapen til å kontinuerlig videreutvikle produkter og veiledere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre at produktene Rammeverk for informasjonsforvaltning og produktene i Digdir henger sammen og understøtter EUs EIF-rammeverk. 	
Tiltak på tvers av produktene	<ul style="list-style-type: none"> • Konsolidere og samle våre tilbud der det er formålstjenlig. • Vurdere om de enkelte produktene svarer ut dagens og fremtidens behov, om noen er overflødige eller om det er behov for nye. • Lage produktpresentasjoner til Samarbeidsportalen (der det mangler). • Gjøre produktene våre og innholdet i de mer kjent gjennom økt synlighet hos søkemotorer, og promotere de mot virksomheter i offentlig og privat sektor. • Støtte relevante standarder i våre produkter og tilby åpne brukervennlige tekniske grensesnitt for maskin-til-maskin-integrasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lage webinarer med innføring i de ulike løsningene, og jevnlig oppdatere disse eller ha egne webinarer om endringer. Opptak fra webinarne er tilgjengelige i ettertid. • Definere relevante aktiviteter og prosesser der det enkelte produkt er relevant å bruke, samt hvilke roller produktet er mest aktuelt for. • Tilby bedre veiledning, dokumentasjon og informasjon om produktene våre og sammenhengen mellom disse. 	

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet

postmottak@digdir.no

22 45 10 00

Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:

Industriveien 1, 8900 Brønnøysund

Skrivarevegen 2, 6863 Leikanger

Grev Wedels Plass 9, 0151 Oslo